

Minder naar dat dure ziekenhuis

De 79-jarige meneer Pruisman uit het Drents Odoorn, die lijdt aan hartfalen en copd, gaat thuis op de weegschaal. De resultaten van zijn metingen worden op afstand in de gaten gehouden door specialisten van het Scheper Ziekenhuis in Emmen.

Foto Harry Cock / de Volkskrant

EMMEN

Een proef met het op afstand monitoren van hartpatiënten is een succes. Het scheelt ook fors in de kosten, maar de verzekeraars vergoeden voorsnog de investeringen niet.

VAN ONZE VERSLAGGEVER SANDER HEIJNE

Verpleegkundig specialist Wietse Veenstra heeft aan enkele muisklikken in zijn spreekkamer in het Scheper Ziekenhuis in Emmen voldoende om te zien hoe zijn hartfalenpatiënten het maken. De namen zijn door de computer gerangschikt. De lijst wordt aangevoerd door patiënten van wie de situatie lijkt te verslechteren. Achter een vijftal namen brandt een alarmerend rood bolletje, het teken voor Veenstra om in actie te komen.

Actie betekent de telefoon oppakken en bellen. Dankzij een vinding van Philips zijn patiënten met hartfalen in het Zuid-Drentse ziekenhuis verlost van een groot aantal ziekenhuisbezoeken. Veenstra heeft patiënten uitgerust met op afstand uitleesbare weegschalen, bloeddrukmeters en hartritmemonitoren. De metingen worden automatisch naar het ziekenhuis gestuurd. In plaats van

een driemaandelijke controle, weet de cardiologieverpleegkundige nu van dag tot dag hoe het zijn patiënten vergaat.

De methode van Veenstra is goedkoper dan patiënten in het ziekenhuis te onderzoeken en voorkomt tal van complicaties. Maar volgens de huidige declaratieregels kunnen ziekenhuizen de investeringen in de apparatuur en hun inspanningen niet vergoed krijgen. En zelfs als het wel zou kunnen, is het de vraag hoeveel ziekenhuizen hun patiënten op afstand willen behandelen. Want dat leidt tot fors lagere inkomsten.

Veenstra constateert atriumfibrilleren bij een van zijn 140 hartfalenpatiënten. 'Deze mevrouw heeft nog geen last, maar moet wel antistolling krijgen', legt Veenstra uit. Bij patiënten met atriumfibrilleren kunnen propjes in het bloed ontstaan die onder meer long- en herseninfarcten kunnen veroorzaken. Veenstra: 'Als je geen actie onderneemt, vind je dit type patiënt in hun huis terug met een beroerte.'

Het experiment in Emmen, en vijf andere Nederlandse ziekenhuizen, is niet uit luxe geboren. Nederland telt tweehonderdduizend patiënten met hartfalen, dit aantal neemt de komende jaren naar verwachting met 10 procent per jaar toe. In zekere zin is dit goed nieuws. De overlevingskansen van allerhande hartaandoeningen zijn fors hoger, maar de overlevenden kampen veelal wel de rest van hun dagen met een verminderde hartfunctie.

Nederlandse cardiologen zien het aantal chronische hartpatiënten explosief stijgen, zegt cardioloog Ramon van de Ven van het St. Anna Ziekenhuis in Geldrop. 'We hebben de verantwoordelijkheid om de zorgkosten beheersbaar te houden en zullen de zorg

duurzamer en dichter bij de patiënt moeten organiseren.' Het zorgakkoord dwingt ziekenhuizen bovendien in beweging te komen. Volgens dit akkoord mogen ziekenhuisomzetten - en dus ook de omzet van cardiologen - met hooguit 1,5 procent per jaar groeien. Ook als het aantal patiënten sneller stijgt.

Van de Ven is een van de cardiologen die deelnemen aan het experiment en is enthousiast over de voorlopige resultaten. Philips, zorgverzekeraars VGZ, Achmea en CZ presenteren vandaag een onderzoek waaruit blijkt dat het aantal ziekenhuisopnames van hartfalenpatiënten die meededen aan de proef met 52 procent is gedaald. Een ziekenhuisopname kost enkele duizenden euro's of meer. De behandelkosten van hartfalenpatiënten daalden tijdens het experiment met 26 procent.

Ook patiënten zijn enthousiast over de proef. 'We moesten vroeger soms wel iedere veertien dagen naar het ziekenhuis', zegt mevrouw Pruisman. Haar man lijdt aan hartfalen en de longziekte copd. Aanvankelijk stond hij niet te popelen om zelf thuis te meten. 'Je bent dan gedwongen om dagelijks met je ziekte bezig te zijn', zegt meneer Pruisman (78). Het besef dat hij, gezien de hevige schommelingen in zijn ziektebeeld, toch wel dagelijks met zijn ziekte wordt geconfronteerd, deed hem besluiten alsnog deel te nemen.

Inmiddels weet hij precies bij welk gewicht hij zich optimaal voelt: 78,2 kilo. Zodra hij de 79 kilo passeert, neemt hij een pilletje en daalt zijn gewicht. De kwaliteit van leven is sindsdien met sprongen vooruitgegaan voor het echtpaar uit Odoorn. Er was een tijd dat meneer geen 50 meter kon lopen zonder te pauzeren. 'Van de week heb ik een half uur zonder problemen bladeren geharkt.'

De ervaring van Pruisman staat niet op zichzelf, zegt cardioloog Van de Ven. 'Hartfalen is een ernstige ziekte waarbij de balans in de toestand van een patiënt snel verstoord raakt', aldus de cardioloog. 'Dankzij de dagelijkse metingen kunnen we sneller interveniëren.' In veel gevallen kunnen de patiënten thuis, zonder gang naar het dure ziekenhuis, worden gestabiliseerd.

Dit heeft ook een keerzijde. Ziekenhuizen en medisch specialisten worden traditioneel afgerekend op het aantal patiënten dat ze behandelen. Eerder zijn veelbelovende pogingen van technologiebedrijven om apparaten voor zorg op afstand stukgelopen op de onwilligheid van specialisten en ziekenhuizen om omzet in te leveren.

De verzekeraars zijn aan zet. Om het experiment in de zes ziekenhuizen landelijke navolging te kunnen geven, moeten zij een speciaal tarief invoeren voor preventieve behandelingen. Zo ver is het nog niet. CZ, Achmea en VGZ hebben 'de intentie uitgesproken om in 2015 een nieuw financieringsmodel uit te werken', meldt een woordvoerder van VGZ. De verzekeraars stellen momenteel een onderzoeksgroep samen om de ideeën voor het nieuwe financieringsmodel concreet uit te werken.